

Една загубена битка на българската дипломация

Евгений Еков*

Снимка: Иван Негревски

Полици охраняват протестен митинг на ВМРО и други патриотични организации срещу действията на сепаратистки настроената ОМО "Илинден-Пирин".

Необуздан антибългаризъм отново струи на талази през последните дни откъм Република Македония и заплашва да удави все още съществуващата вяра на обикновения българин, че оттатък Осогово и Руен наистина живеят негови кръвни братя. С нищо неоправдан и незаслужен този антибългаризъм, рожба на ренегатски изстъпления, блика от Скопие с такава сила, че човек може да го приеме само като плод на политическо умопомрачение.

В резултат на новите инициативи на скопската дипломация, не само македонските, но и българските медии, кратко време след неотдавнашното посещение на новия първи дипломат на Скопие в София, започнаха да преливат от информации за поредното изостряне на отношенията между България и Македония. Както писа скопският вестник "Време", македонската мисия в Съвета на Европа ще постави въпроса за неизпълнените задължения на България за регистрацията на "ОМО Илинден-Пирин" пред Комитета на министрите. Представители на македонското външно министерство обяснили пред вестника, че е обичайна практика посланикът да повдига тези въпроси пред комитета, който трябва да контролира дали страните-членки изпълняват решенията на Европейския съд за правата на човека. Развързката около този демарш на македонската дипломация се очаква да стане известна само след около месец, в края на отминаващата календарна година. Очевидно сегашните управляващи в Скопие са приготвили малък коледен сюрприз на нашите управници в София. Междувременно Комисията по външна политика на Европейския парламент отхвърли на 23 ноември т.г., след разгорещени дебати, внесеното от четирима «зелени» евродепутати предложение за поправка към доклада за присъединяване на България към Европейския съюз. С тази добавка се настояваше да се признае «македонско малцинство» в България и да се сложи край, според авторите ѝ, на всички форми на неговата дискриминация в страната ни. И тъй като вносителите на въпросното предложение след гласуването във Външната комисия останаха на своите позиции и не оттеглиха предложението си предстои втори рунд на оформилото се противостояние по казуса, който условно можем да наречем "Македония срещу България". Фактът,

че от името на Скопие срещу София играят европейски депутати, а позицията на нашата страна отстояват българските евронаблюдатели, с нищо не променя същността на ставащото в Страсбург, даже в определена степен го усложнява. Защото, въпреки формално положителните за нашата държава резултати от гласуването в Комисията по външна политика, действителният победител в този двубой, за съжаление, не е българската, а македонската дипломация. Скопските дипломати, действайки от потенциално много по-слаби позиции, отколкото тези на българските им колеги, постигнаха успех за какъвто навярно не са си помисляли и в най-смелите си мечти. В продължение на два дни Външната комисия на Европейския парламент разглежда въпрос, поставянето на който на такова ниво допреди няколко години изглеждаше просто немислимо за здравия дипломатически разум. Та нали самата нововъзникнала македонска държава съвсем доскоро се намираше в положение на изглеждащи неразрешими проблеми, които засягат самото ѝ право на самостоятелно съществуване, отричано ѝ, в една или друга степен, и досега от такава активна страна-членка на Евросъюза, каквато безспорно е Гърция.

Как стана така, че македонската държава не само успя да надмogne кризата на собствената ѝ идентификация, но и сама започна да представя на вниманието на международните институции въпроси, които поставят нейните съседи, в частност България, в отбранителна позиция? Отговорът на този въпрос се крие в агресивната външна политика на Република Македония, която през петнадесетте години от обявяването на независимостта ѝ продължи да изпълнява стратегията на режима в Скопие от времето на Титова Югославия за изнасяне на своите проблеми към съседните държави. По този начин македонската дипломация за кратък период от време, възползвайки се от пасивността и незаинтересоваността на българската страна от положението на българите край Вардар, успя чрез поредица от инициативи да обърне същността на въпроса в своя полза.

Непоставяният официално от София въпрос за правата и свободите на българското население в Македония бе подменен с несъществуващия проблем за националната дискриминация над «македонското малцинство» в България.

И тук неизбежно възниква другият важен въпрос: доколко е необратимо тактическото преимущество на Скопие, постигнато по отношение на София, в спора, поставен на вниманието на Европейския съюз? Отговорът на този въпрос се крие в една обективна преценка на възможностите на настоящото македонско правителство да продължи водената от него антибългарска външна политика успешно и в бъдеще.

Изправено пред много трудно решими социални, икономически и етнически проблеми, получени като наследство от неговите предшественици и плод на неадекватната политика на всички властвали в Скопие след провъзгласяването на независимостта, коалиционното правителство на ВМРО-ДПМНЕ и албанската

ПДП явно изпитва значителни трудности. Защото, каквото и да се опита да направи във вътрешнополитически план управляващата коалиция, за да разреши стоящите пред страната задачи, действията ѝ при всички случаи ще предизвикат яростната съпротива на опозицията до степен, че да бъде застрашено самото нейно управление на държавата. Както Социалдемократическият съюз на Македония, съставен от бивши югославски комунисти, така и Демократическият съюз за интеграция, изграден от бивши албански бунтовници, даже за миг не са се примирили със сегашното управленско статукво и единствено чакат удобния за политически реванш момент.

За управляващата коалиция в Скопие не може да съществува никакво съмнение и би следвало тя самата да е напълно наясно с факта, че неотдавнашните албански бунтовници от ДСИ никак лесно няма да се примирят със загубата на своето участие в политическата власт на страната. Дали тяхната опозиционна дейност ще остане само в рамките на политическия живот на Македония или в определен момент може отново да заговорят "калашниците", както заплаши преди три месеца техният лидер, е въпрос, отговорът на който може би ще разберем в близко време. Така или иначе албанците в Македония успяха през последните пет години да постигнат много и значителни успехи по пътя на своето национално и политическо еманципиране. Във всеки случай, игнорирането на реално съществуващия етнически проблем, пред който е изправено днес македонското общество и опитите той да бъде подменен с несъществуващи "национални" проблеми със съседните страни е много опасна политика.

В този план другото, което изключително силно притеснява управляващите и остава скрито зад официалната аргументация, е дейността им по отношение на новото законово регламентиране на междуетническите взаимоотношения в страната. Всяко следващо действие на правителството в тази посока неумолимо води до по-нататъшната федерализация на сегашната унитарна македонска държава. За всеки непредубеден политически наблюдател, който внимателно следи събитията в младата република, федерализацията на Македония е необратим процес, започнал веднага след неколкомесечния етнически конфликт от лятото на 2001 г., който продължава и понастоящем. Именно поради тази тенденция, реалното статукво в Македония към момента напълно се разминава с основните постановки на македонската конституция, провъзгласяваща бившата югославска република за еднонационална държава.

Фактически македонската държава днес е разделена на две части, водещи почти независим и отделен една от друга живот, без това положение да води до възникване под някаква форма на нов горещ конфликт. Основната причина за продължаващото и понастоящем "мирно съвместно съществуване" е общият

интерес на политиците от "държавнотворната" нация и от албански произход да изцедят максимално наличните все още икономически и финансови ресурси на страната за собствена облага. По-всичко личи обаче, че тази политическа идилия е все по-сериозно застрашена както поради вътрешни процеси, така и поради външни такива, които разяждат не само настоящата политическа власт, но и цялата македонска държава.

На практика към настоящия момент в рамките на македонската държава съществува ясно разделение на: два антиподни по същността си национално и религиозно консолидирани региона - Югоизточен и Северозападен; две неравностойно развити в икономическо отношение области - условно разделени от река Вардар; две взаимно изключващи се поведения на етносите към държавната власт - на македонци и на албанци; два противостоящи си политически и университетски центъра - Скопие и Тетово; два държавни езика, знамена и химни - македонски и албански; два сегмента на участие и контрол над силите за сигурност - македонски и албански; два типа общинска политика, в зависимост от доминиращия етнос по места - македонска и албанска; две различни, по своята същност религиозни, култури и норми на поведение - ислямска и християнска.

Както се вижда, разделението на македонското общество и държава е почти пълно и изглежда необратимо. Възможностите при това положение да се води в обозримо бъдеще една по-нататъшна агресивна външна политика от страна на скопската дипломация по отношение на съседните на Македония страни значително ще се стесняват и ограничават. Колко дълго още ще продължават обвиненията към страната ни за неизвършени от нея нарушения на правата и свободите на някакво несъществуващо в пределите ѝ македонско малцинство, зависи най-вече от решимостта на България да сложи най-накрая точка на антибългарските набези на Скопие.

Taken from www.Monitor.bg 30.11.2006 without permission.